

Heltn

Heltn

Eivind Weyhe

Fróðskaparsetur Føroya, V.U. Hammershaimbsgøta 13, FO-100 Tórshavn.

Email: eivindw@setur.fo

Úrtak

Orðið *heltn* er ikki til sum felagsnavn í nútíðarføroyskum. Men tað er varðveitt sum navnliður í føroyskum staðanøvnum. Í greinini verður víst á, hvar í landinum navnið finst, og hvørjar formar tað kann hava. Borið verður saman við fornnorrønt, norskt og íslenskt, og ljóðligar og formligar málbroytingar verða umrøddar.

Abstract

In modern Faroese the word *heltn* does not exist as a common noun. It is however preserved as an element in Faroese placenames. The article indicates where in the Faroes the name is to be found and the different forms it can take. Comparison is made with Old Norse, Norwegian and Icelandic, and phonetic as well as morphological changes are discussed.

Heltnarnar á Vágseiði

Stendur tú á Vágseiði og lítur suðureftir, sært tú nakrar naknar klettur standa upp úr sjónum tætt úti fyri Kleivini, sum er lendingin á Eiðinum. Hesir klettur nevast *Heltnarnar*. Í roynd og veru er tað eitt stórt samhangandi sker, og soleiðis er tað eisini teknað á kortinum (*Føroyar* 1:20.000, kortblað 502, 1998), men tað er ógvuliga ójavnt í hædd, og sjógvurin skolar javnan tvørtur um og ímillum kneysarnar, so tað kann viðhvørt síggja út sum fleiri sker ella klettur.

Navnið er við í navnalistanum sum lærarin Poul Næs í Vági (1863-1953) skrivaði fyri Det danske Stednavneudvalg í 1922, og aftur í uppskriftini sum ein annar lærari,

Johan O. Djurhuus (1904-87), gjørði fyri Fornrannsóknar- og Staðanavnanevnd Føroya Løgtings árinum 1945-47. Navnaformurin er í báðum uppskriftum tann sami, og hann vísir, at navnið er at fata sum bundið kvenskynsorð í fleirtali. Staðanavnið man innihalda eitt navnorð sum í eintali og óbundið man hava hitið **heltn*, men eitt tílíkt orð er ikki til sum felagsnavn (*appellativ*) í føroyskum nútíðarmáli. Men tað man hava verið til. Tí orðið er kent í norrønum máli, og tað kemur fyri í staðanøvnum aðrastaðni í Føroyum, og somuleiðis í Norra og í Íslandi.

Skiftandi orðformur

Føroysk orðabók (FO 1998) hevur kvenskynsorðið *heltn* (flt. *-ir*) við sum leitorð, men markar tað við styttingini ”stn.” sum staðanavnalið, og hon lýsir tað sum ‘hellut lendi (í fjøllum)’. Í bók síni um staðanøvn í Norðuroyggjum hevur Chr. Matras eina grein um henda staðanavnalið (1932: 143). Christian sigur um *heltn* (kvk.) at ”Ordet kendes ikke fra Talesproget, men findes i Stednavne (i forskellig form) mange steder paa Færøerne. Er det samme som norr. *helkn* og *høkn* n. ‘stenet Grund, Klippegrund’”.

Á fornnorrønum tykist orðið at kunna hava havt formar við skiftandi sjálvljóði. Sambært upprunafrøðiorðabókini *Íslensk*

orðsifjabók (Magnússon, 1989; sí eisini de Vries, 1977) kundi tað eita *helkn*, *hqlkn* og *hølkkn*, og tað hevur verið hvørkikyn (Magnússon sigur at tað er fleirtalsorð, men aðrar norrønar orðabøkur, eitt nú Fritzner og Heggstad, nevna bara at tað er hvørkikyn, sama ger *Íslensk orðabók* (2002) og de Vries (1977), og dømini hjá Fritzner úr forn máli vísa at tað kann vera eintal). Annars kann verða nevt at orðabókin hjá Fritzner hevur formarnar *helkn* n., *hælkn* n. og *hølkkn* n. og umsetur til 'ufrugtbar, stenig grund'. Tann hjá Leiv Heggstad o.ø. hevur *helkn* n. og *hqlkn* n. og umsetingina 'steingrunn, berg'.

Ein endurgjörður frumgermanskur formur er **hallukīna-*, ein abstraktorðagerð til ein form **halluka-*, við *k*-eftirfesti. Rótin er tann sama sum í tí norrøna orðinum *hallr*, ið merkir steinur, og í *hella* og *helli*, og áðurnevnda íslenska upprunafrøðiorðabók hevur á íslenskum lýsingina 'grýtt svæði, hrjóstur, helluberg'. Hildið verður at orðið *hallr* upprunaliga hevur verið *u*-stovnur, og at norrønt tí hevur formin *hqlkn* ella *hqlkn* (við *u*-umljóði, sbr. got. *hallus* 'klettur'), men hevur skift stovn og kunnað verið *a*- og kanska eisini *i*-stovnur (de Vries, 1977; Magnússon, 1989). Nevndu keldur siga ikki við greiðum orðum um hetta er orsökkin til at vit í norrønum hava formar við skiftandi sjálvljóði.

Vit kunnu staðfesta at tað er formurin við *e* í stovninum ið er varðveittur í føroyskum staðanøvnum, men við teirri broyting at *k* (í hjálfjóðaraðfylgjuni *lkn*) er blivið til *t* (*ltn*), ein broyting ið vit plaga at nevna lokljóðslop (ella "klusilspring"). Haraftrat hevur tað fingið kvennkynsform í føroyskum.

Hvørki broytingin til kvennkyn ella

broytingin av *k* til *t* er tó serføroysk. Navnið kemur fyri fleiristaðni í Norra, og har fær tað eisini kvennkynsform í fleirtali. Víst kann verða til *Norske Gaardnavne XII* (NG, 1919: 12), har garðsnavnið *Heltne* á Sogni er nevt, eldri *Helknar* (kv. flt.). Eldri skjalfestir formar eru t.d. *Helknum* uml. 1360, *Holknum* uml. 1400, *Heltnæ* 1520-70, sbr. eisini *Helkna sókn* á Vestur-Øgdum o.a. og ein úttaluform sum *Heltnanne*. Eisini skal verða nevt at *Norsk stadnamnleksikon* nevnir *Hekfjellet* (fjall á Vestur-Øgdum), *Hekne* (garður á Heiðamørk) og *Heknebakk* (stað í Norður-Trøndaløgum) og setur tey í samband við norr. *helkn* (hvk.). NG setur skiftið frá hvørkikyni (eint.) til kvennkyn fleirtal í samband við at navnið fer frá at vera natúrnavn til at verða tikið í brúk sum garðsnavn (bústaðarnavn). Í føroyskum kunnu vit so í øllum førum staðfesta at hetta navn ikki kemur fyri sum bústaðarnavn, men at tað kortini hevur skift yvir til kvennkyn, og at tað báði kann vera eintal og fleirtal.

Í Íslandi eru nógv nøvn sum innihalda henda sama navnlið, flestu teirra áarnøvn. Áarnavnið *Hölkna* er vanligt, við frábrigdunum *Hörkná*, *Hólkná*, *Hörtná*, *Hölná*, og *Hölknalækur* er onkrastaðni. *Hólknið* er 'lítill stapi', og eisini er ein heiði ið hevur verið nevnd *Hólkna(r)*- ella *Hölknaheiði* (Vilmundarson, 1980). Sum vit síggja av dømum, eru formar við *t* eisini funnir í Íslandi. Eitt nú er *Hölkna* í Jökuldali skrivað *Hölná* í 1840 (Múlasýslur, s. 62) og 1874 (s.st., s. 82), og tað sama er áin við sama navni í Hjaltastaðapinghá í 1842 (s.st., s. 191, sbr. eisini Vilmundarson, 1980: 12). Í íslenskum staðanavnauppskriftum eru tvær áir á Kappeyri á Fáskrúðsfirði nevndar

Innri- og Ytri-Höltalækur (sbr. eisini Vilmundarson, 1980: 13).¹

Í seinri íslenskum hefur formurin *hólkn* (hvk.) tikið seg upp (sí t.d. Magnússon, 1989).

Onnur stöð í Føroyum

Vit nevndu *Heltnarnar* á Vágseiði. Men í Eysturoy, Kunoy, Borðoy og Svínøi finna vit eisini henda navnið. Í Oyndarfjørði eitur ein heilur hagi nú á døgum *Heltnin*, tann syðsti hagin í bygdini, tann ið stingur seg suður ímillum Elduvík (Funningsfjørð) og Syðrugøtu (*Føroyar* 1:20.000, kortbløð 411-412, 1990-92). Nú er tað tað at hagarnir í Oyndarfjørði eru so nýggir sum sjálvstøðugir hagar, tí líka til 1964 lá allur hagin í bygdini í tveimum: *Norðara Helvt* og *Innara Helvt*, 16 merkur hvør. Taxatiónsprotokollin (1873) roknar framvegis hagan í Oyndarfjørði sum “et samlet Brug, men er for Tiden delt i 2 lige Dele, der dog ifølge oprettet Kontrakt atter kunne sammenlægges” (Taxationsprotokol 1873, B: 20). Við útskiptingini í 1964 fekk bygdin 6 hagar, og teir skuldu jú hava nøvn. Grundarlagið undir teimum nýggju høgum gjørdust “røktir” ella gongur ið høvdu verið frammanundan. Ein av hesum røktum kallaðist *Heltnin* og roknaðist til 6 merkur við 108 áseyðum (“Ágongan er 108 seyð,” sum tikið verður til í frásøgn frá útskiptingarfundi). Í somu fundarfrásøgn verður sagt at “Semja er um, at røktirnar, soleiðis sum uppgivnar av pørtunum, eiga at verða grundarlag fyri býtinum, og vil nevndin nýta hetta til býti av høgum,” (og aftur seinri: “Oyndarfjarðarhagi verður býttur í 6 partar sum fáa navn eftir uppskoti festaranna og eigaranna”). Enda-

liga avgerðin varð tann at Heltnin gjørdist 5-markahagi við 90 áseyðum (Frásøgn frá útskiptingarfundi).

Vit síggja her eitt gott dømi um tilvitaða nýggja navnagávu, sum er fyriskipað av almennum myndugleika. Samtykt verður at taka navnið á røktini og gera tað til navn á tí nýskipaða haganum. Men tað sigur seg sjálv at heldur ikki sum navn á eini røkt er navnið primert. Upprunaliga er navnið eitt natúrnavn, t.e. navn á einum ávísnum natúrfyribrigdi sum hefur eyðkent eitt ávíst stað. Í dalinum sum bindur Oyndarfjørð saman við økið Millum Fjarða, er í uml. 250 metra hædd eitt fittliga stórt øki við naknari hellu. Tað verður nevnt *Á Klettum* (kortblað 411, eitt skelti við hesum navni er sett tætt við vegin). Hetta økið, ið er tað hægsta í dalinum, er mestsum í tveimum, eitt syðri og eitt norðari. Tað skilur eisini vatnið, soleiðis at herfrá og suðureftir rennur *Heltná* (ella *Heltnará*) og norðureftir móti Oyndarfjørði rennur *Laksá*. Tá ið geodetarnir máta upp og tekna hetta økið í 1897, nevna teir bæði hesi økir ”Klettarnar”. Heimildarmenn í Oyndarfjørði nevna eisini alt hetta *Frammi í Regninum* (kortblað 412).² Geodetarnir tóku kortini ikki navnið *Klettarnar* við á tað prentaða kortið ið kom burtúr (prentað í 1900). Í staðin seta teir navnið *Heltnin* á eitt størri øki ella henda hálsin her á leið, hetta staðið har sum hagarnir hjá oyndfirðingum, fuglfirðingum og syðrugøtumonnum koma saman undir Heltnagjógv, sum er mark millum Fuglafjørð og Syðrugøtu (1. útg. 1900, 2. útg. 1941). Men tað áhugaverda er at tá ið uppmátararnir skriva navnið upp frá fólki á staðnum, skriva teir *Heltnar*. Eisini í uppritunum frá navnaviðgerðini er formurin “Heltnar”, men har er hann

útstrikaður og “Heltnarnir” (!) sett í staðin, men við viðmerkingini “Formen usikker”. Í tí endaliga listanum er *Heltnar* rættað til *Heltnin*, helst eftir ráðum frá V.U. Hammershaimb, tí í viðmerkingum frá honum til ymsar navnaformar skrifvar hann, at tað eitur *Heltnin*, sum er kvennkyn og er “en høj dal på Østerø” (í skjalatilfari frá geodetunum, 1899).³ Uppskriftirnar benda á at fleirtalsformurin *Heltnar* hevur verið til í livandi málbrúki tá, tí uppmátararnir høvdu neyvan funnið uppá hann av sínum eintingum. Tað tykist eingin ivi vera um at teir halda tað vera eitt sera vítt øki. Teir merkja tað á kortinum at vera økið fram við áunum báðum sum renna suður og norður gjøgnum dalin, t.e. Heltnará og Laksá, og tær seks ferðirnar teir merkja tað á kortið, brúka teir fimm ferðir formin “Heltnar”, eina ferð “Heltna” (hetta er ein annar uppmátari). Syðrugøtumenn nevna í dag økið í sínum norðasta haga, Norður í Haga, fram við ánni fyrri *Norðuri á Heltn*: “Tá ið vit koma norður um Ívarssteinar, eitur alt Norðuri á Heltn”.⁴

Eg fari at halda at tað er tað grýtuta hellulendið hægst í dalinum, tað ið skilur áirnar báðar, sum hevur borið *heltnar*-navnið av fyrstan tíð, men at navnið so við og við er komið til at fata um eitt væl størri øki, kanska í sambandi við seyðarøkt og tá sum navn á eini heilari røkt ella gongu. Navnið *Á Klettum* ella *Klettarnir* er so íkomið tá ið tørvur hevur verið á einum navni á tí avmarkaða økinum ið upprunaliga var ”heltnin”. Navnaformurin sum uppmátararnir hava skrivað upp, bendir á at staðið hevur hitið *Heltnar* (flt.), men at tað sum navn á røktini so við og við hevur fingið eintalsformin *Heltnin*.

Sum nevnt taka tvær áir seg upp við tær

upprunaligu *Heltnar*, og tann ið rennur suðureftir til hon kemur í Fjarðará, verður í dag nevnd *Heltná* (og er skrivað so á tí nýggjasta kortinum *Føroyar* 1:20.000, kortblað 411, 1990). Men uppmátararnir skriva hana altíð *Heltnaraa* (el. *Heltnaraajin*), t.e. *Heltnará* (sum tað eisini stóð á teimum fyrru málborðsbløðunum, 1. og 2. útg.). Hon er mark millum tann núverandi hagan *Heltnina* og tann norðasta hagan hjá syðrugøtumonnum, Norður í Haga. Upp eystur frá har hon tekur seg upp, er *Heltnagjógv*, ið er norðurmarkið hjá syðrugøtuhaganum móti Skarðhaga í Fuglafjørði. Vit kunnu ikki vita um fyrri liður í *Heltnará* og *Heltnagjógv* skal fatast sum hvørsfall eintal ella hvørsfall fleirtal. Hvørsfall eintal av *Heltn* skuldi givið *Heltnar-*, t.e. *Heltnará* og *Heltnargjógv* (í hesum seinra hoyrist *r* ikki framman fyrri hjáljóði). Hvørsfall fleirtal skuldi givið *Heltnaá* og *Heltnagjógv*, og har má tá *r* í *Heltnará* vera sekundert (innkomið fyrri at forða hiatus). Men **Heltnaá* kundi í roynd og veru eisini verið grundarlag undir forminum *Heltná* (sjálvljóðasamandrátur í hiatus), sum tykist vera tann einasti ið heimildarfólk nú vilja kennast við. Eisini Hammershaimb, sum umleið 1850 skrivaði nøvn upp í Eysturoy, skrifvar *Heltná* og í samansetingum *Heltnoyri* og *Heltnagjógv* (sic).

Sunnarlíga í Vágshaganum í Klaksvík – hagapartinum Útistovuhaga – er eitt stað ið Hans bóndi á Biskupsstøð í 1920’num hevur skrivað upp sum *Heltnin* (eint.), men sum Chr. Matras (1932) nevnir *Heltnir* (flt.), og Christian nevnir – í sambandi við tað – eisini *Millum Heltna*. Sambært heimildarfólki hjá Christiani eru *Heltnir* “tvey enni útúr, klettarnir fram í erva” (Matras, 1932: 143).

Økið harímillum eitur *Millum Heltna* (*Føroyar* 1:20.000, kortblað 611, 1991). Staðið er í uml. 300 metra hædd beint norðan fyri Ritudal á vestursíðuni á Borðoyinni. At navnaformurin eisini her er vøkkul, vísir tað at heimildarmaður sum greinarhøvundurin prátaði við í 1989, nevndi tað *Millum Heltnarnar*.⁵

Annars vísir tað seg her norðuri at *n* lætt kann falla burtur í endanum á orðinum, so at tað kemur at eita *Helt*. Harvið kemur navnið at falla saman við orðið *helvt* og kann vera blivið samanblandað við tað. Hetta síggja vit í dømnum í Kunoy og Svínoy. Nakað norður frá Kunoyarbygd, norðan fyri Skarðdal, sæst á kortinum (*Føroyar* 1:20.000, kortblað 512, 1994) navnið *Helvt*. Sambært Matras (1932) er tað ein rók uppi á einum hamri, og kalla kunoyingar plássíð *Norð(ur) á Helt* el. *á Heltnini* (Matras, op. cit). Sjálvur havi eg (í 1992) fingið navnið uppgivið sum *Í Helvt* (/helt/) og staðið lýst sum ”eitt enni, vallað omaná, hamar runt um”.⁶ Tað er í uml. 250 metra hædd. Allarsyðst á Svínoynni er *Heltnin* (*Føroyar* 1:20.000, kortblað 712, 1994). Eisini her hava formar við og uttan *n* komið fyri: *Heltnin*, *Heltin*, *Suður á Helt* el. *Heltn* (Matras, op.cit.). Svabo nevnir staðið í Svínoy í *Indberetningar*, men onkursvegna er skriftformurin komin skeivt fyri hjá honum, tí hann skrivar *Heldrun* (Svabo, 1959: 381). V. U. Hammershaimb skrivar *Heltnin* í einum staðanavnalista frá uml. 1850. Somuleiðis geodetarnir í 1897, sum skriva *Heltnen* og *Heltnin*, sum teir siga vera tað syðsta nesið á Svínoynni. Ein kann ikki lata vera við at spyrja seg sjálvan hvat ið býr undir endingini *-un* hjá Svabo. Umboðar hon ein

eldri hvørjumfalsform í fleirtali (*Heltnum*), ella er hon dømi um samanfallið millum endingarnar *-in* og *-um*, sum vit kenna m.a. úr svínoyarmáli (tvs. skal lesast *Heltnin*)?

Hetta eru so tey nøvn har vit uttan stórvegis trupulleika kenna navnliðin *heltn* aftur. Men eg fari kortini at halda at vit hava navnliðin í einum navni aftrat, einum navni sum tó er somikið broytt at navnliðurin ikki kennist aftur soleiðis beinanvegin. Í Hvalba er eitt stað sum á kortinum er skrivað *Hentlur* (*Føroyar* 1:20.000, nr. 404, 1997). Tað er á norðara armi á fjørðinum, niðuri í fjøruni undir Bjalvaskorrahaga og beint innan fyri markið móti Úti í Haga. *Hentlur* er navnið á helluni í fjøruni. Brattin har uppfrá eitur *Hentlaskorar*, og innan fyri tær er *Hentlagjógv*.⁷ Helst hevur tann stóra hellan niðuri við sjógvin hitið *Heltnir*, sum við umkasti av hjáljóðunum *ltn* til *ntl* er blivið til *Hentlir*. Tað hevði tí helst verið rættast at skrivað navnið við endingini *-ir*. Men í hvalbiarmáli ljóðar *-ir* sum *-ur* í endingum.

Skoytt kann verða uppí, at uppmátarin hjá geodetunum í 1899 skrivar *Hentlør*. Í teirri endaligu viðgerðini er navnið tó strikað av listanum. Sambært eini viðmerking sigur uppmátarin, at *ø* er “dunkelt og ubetonet”, og lagt verður aftrat, at hvørki Hammershaimb, Fríðrikur Petersen ella Rimestad kapteynur (ið stóð fyri navnaviðgerðini) hava nakra frágreiðing um upprunan til navnið.

Ljóðbroyting

Ljóðbroytingin (lokljóðslopið) frá *lkn* til *ltn* er lætt at greiða. Tá ið *l* og *n* verður formað í munninum, nertir tungubroddurin við tenn og/ella tannhald í yvirmunninum (t.e. ljóðini eru dental ella alveolar). Men *k*, sum

stendur ímillum teirra í raðfylgjuni *lkn*, krevur stongsul millum baktungu og bakgóm (*k* er velart). Stongsulin sum tungan ger, skal sostatt skifta frá tonnum/tannhaldi til bakgóm (velum) og fram aftur til tenn/tannhald. *t* hefur sama ljóðgerðarstað sum báði *l* og *n*, so við at seta eitt *t* í staðin fyri *k* slepst undan hesi rørslu aftur og fram: Tungufestið verður verandi í sama stað gjøgnum øll trý ljóðini *ltn*, og tá ið *n* kemur, er bara at lata bakgómin upp upp í nasaholuna (tann sokallaða eksplotiónin). Talan er tískil um ein úttalulætta. Lættin er kortini ikki størri enn so at *n* í endanum kann vera í vanda fyri at detta burtur so vit kunnu fáa dupultformar (við *n* og uttan).

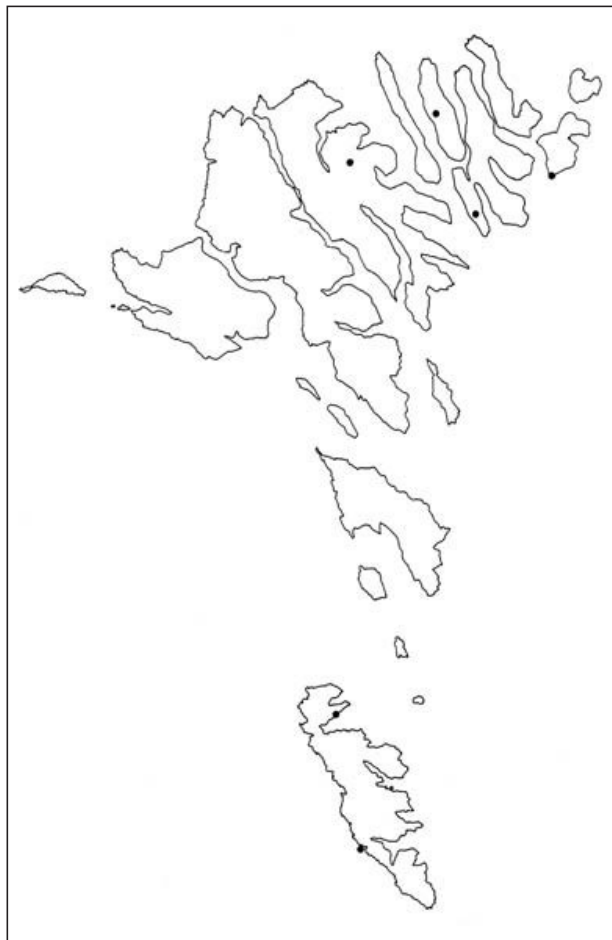
Broytingin *ltn > ntl* (í *Hentlir*) er í grundini ikki nakar úttalulætti. Ljóðini koma í øvutari raðfylgju, nasaopningurin verður gjørdur fyrst (*n*), og tá ið kemur til *l*, hendir eksplotiónin í staðin út til síðuna, millum tungu og kjálka (*l* er síðuljód, t.e. lateralt).

Samanumtøka

Taka vit nú samanum, so finna vit seks støð í Føroyum við *heltn* sum primernavni. Hartil koma so sekundernøvn (relatiónsnøvn), sum hava primernavnið sum part av navninum (t.d. *Heltn(ar)á*, *Heltnagjógv*, *Hentlagjógv*, *Hentlaskorar*).

Støðini ið bera navnið, eru báði uppi í fjøllum og við strondina, og allastaðni er talan um støð við berari hellu ella kletti: í Vági nakið sker, í Hvalba hella við strondina og í Svínøi eitt nes við brøttum, lágum bergi móti sjónum, í Kunoy og Borðoy mestsum enni við kletti í uppi í fjøllum og í Eysturoy hellusvað í haganum.

Hvat forminum viðvíkir, so er tað tann

Støð í Føroyum har sum heltn kann ávísast sum navnliður.

við sjálvljóðinum *e* ið er einaráðandi í Føroyum, og somuleiðis við lokljóðslopinum *k > t*. Hartil kemur so í einum føri umkast (*ltn > ntl*). Í øllum førum tykist navnið vera kvennkyn. Men ivi kann vera um tað er eintal ella fleirtal. Bæði nøvnini í Suðuroy hava fleirtalsform (flt.-ending við ávikavist *-ar* og *-ir*). Góðar grundir eru at halda at staðið í Oyndarfjørði hefur verið brúkt í fleirtalsformi fyrr (*Heltnar*), men at tað er blivið avloyst av eintalsformi (*Heltnin*) sum navn á seyðarøkt og seinri hagaparti.

Í Kunoy er bara eintalsformur varðveittur, sama í Svínøi, men tann bronglaði

formurin *Heldrun* hjá Svabo kundi mögulega hugsast at umboðað ein eldri fleirtalsform (í hvørjumfalli), men í 1800-talinum er eingin ivi um eintalsformin *Heltnin*. Eintalsformurin *Heltnin* er eisini formurin sum Hans á Biskupsstøð brúkar um staðið í Borðoyinni, men formar sum *Millum Heltna* ella *Millum Heltnarnar* benda á tvær *Heltnar* (*Heltnir*).

Sambært orðabókakeldum hevur orðið upprunaliga verið hvørkikynsorð. Men í føroyskum nøvnum er tað farið yvir til kvennkyn. Nær tað er hent, og hví, ber ikki til at siga. Navnið er ikki brúkt sum bústaðarnavn í Føroyum, so tað er ikki orsökkin til kynskiftið.

Dømið í Oyndarfjørði kundi bent á skifti frá fleirtali til eintal, og tað kann vera hent í sambandi við at natúrnavnið er tikið í brúk sum navn á eini ávísari seyðarøkt.

Tvørrandi støðugleiki í grammatiskum formi stavar óivað frá at orðið ikki er eitt livandi appellativ og **heltn* tí ikki longur hevur nakað merkingarligt innihald í føroyskum.

Bókmentir

- FO = *Føroysk orðabók*. 1998. Føroya Fróðskaparfe­lag. Tórshavn.
- Fritzner, J. 1883-96: *Ordbog over Det gamle norske Sprog*. Kristiania.
- Føroyar 1:20.000. Kartografiskt kort*. 1987-98 (3. útg.). Kort- og Matrikelstyrelsen. København. [1. útg. 1900-01, 2. útg. 1941-43]
- Heggstad, L. o.a. 1975: *Norrøn ordbok* (3. útg.). Det norske Samlaget. Oslo.
- Íslensk orðabók*. 2002. Edda. Reykjavík.
- Magnússon, Á.B. 1989: *Íslensk orðsifjabók*. Reykjavík.
- Matras, Chr. 1932: *Stednavne paa de færøske Norduroyar*. Kjøbenhavn.

Múlasýslur. Sýslu- og sóknalýsingar Hins íslenska bókmenntafélags. Reykjavík 2000.

NG = O. Rygh: *Norske Gaardnavne XII*. Kristiania 1919.

NS = Jørn Sandnes og Ola Stemshaug (red.): *Norsk stadnamnleksikon*. 4. útg. Det norske samlaget. Oslo 1997.

Nørlund, N.E. 1944: *Færøernes Kortlægning. En historisk Fremstilling*. København.

Svabo, J.C. 1959: *Indberetninger fra en Reise i Færøe 1781 og 1782*. Udgivet af N. Djurhuus. København.

Taxationsprotokol 1873 = *Protokol over den i Henhold til Lov angaaende en ny Skyldsætning af Jorderne paa Færøerne af 29de Marts 1867 foretagne Taxation af bemeldte Jorder*, Bd. A-B. Kjøbenhavn.

Vilmundarson, Þ. 1980: Helkunduheiði. *Grimnir* 1. Örnefnastofnun Þjóðminjasafns. Reykjavík.

Vries, J. de. 1977: *Altnordisches Etymologisches Wörterbuch*. Leiden.

Óprentaðar keldur

Savns- og skjalatilfar á Føroyamálsdeildini.
Skjalatilfar á Matrikulstovuni.

Notur

- 1) Eg takki javnlíkametara fyri upplýsingar um nøvnini í Íslandi og fyri aðrar hentar ábendingar.
- 2) Jógvan Høgnesen, Oyndarfjørði, 11. nov. 1989.
- 3) Færøernes Kortlægning sigur annars “Navnebehandlingen er udført med Bistand af Dr. phil. Jakob Jakobsen” (Nørlund 1944: 43).
- 4) Per Húsgarð, Syðrugøtu, 7. juli 1988.
- 5) Símun Waag, Klaksvík, 7. apríl 1989.
- 6) Jens Juul Sólbjörg og Regin úr Kunoy, Klaksvík, 29. mars 1992.
- 7) Olivur Holm o.a., Hvalba, 1. mars 1996.